

Anne Sebba

PAŘÍŽANKY

Jak žily, milovaly a umíraly ženy Paříže ve 40. letech 20. století

PAŘÍŽANKY

Anne Sebba

PAŘÍŽANKY

*Jak žily, milovaly a umíraly ženy Paříže
ve 40. letech 20. století*

BOURDON

LES PARISIENNES

Text Copyright © Anne Sebba, 2016

Translation © Alena Byrne, 2017

Czech edition © Bourdon, 2018

All rights reserved

*Věnováno Thomasovi, Isabelle,
Sophii a Charlotte*

„Poslední z lidských svobod – moci si zvolit za jakýchkoliv okolností svůj postoj, vydat se vlastní cestou. A rozhodovat se bylo potřeba vždy. Každý den, každá hodina nabízely možnost učinit rozhodnutí, vybrat si, zda se podvolíte, či nepodvolíte silám, jež hrozily připravit vás o vaše nejhlubší já, vaši vnitřní svobodu ...“

Viktor Frankl, Člověk hledá smysl

ingrid bergman/ilsa: „Víš, Ricku, vždycky nám zůstane Paříž. Vzpomínáš na Paříž?“

humphrey bogart/rick: „Pamatuji si každý detail. Měla jsi modré šaty. Němci šedivé.“

Casablanca

OBSAH

Mapa válečné Francie	11
Hrdinky knihy	13
Prolog: Pařížanky	24

PRVNÍ ČÁST: VÁLKA

1939 Paříž na pokraji katastrofy	38
1940 Paříž opuštěná	72
1941 Paříž rozervaná	112
1942 Paříž zpustošená	156
1943 Paříž se chvěje strachy	200
1944 (leden-červen) Paříž vyčkává	242

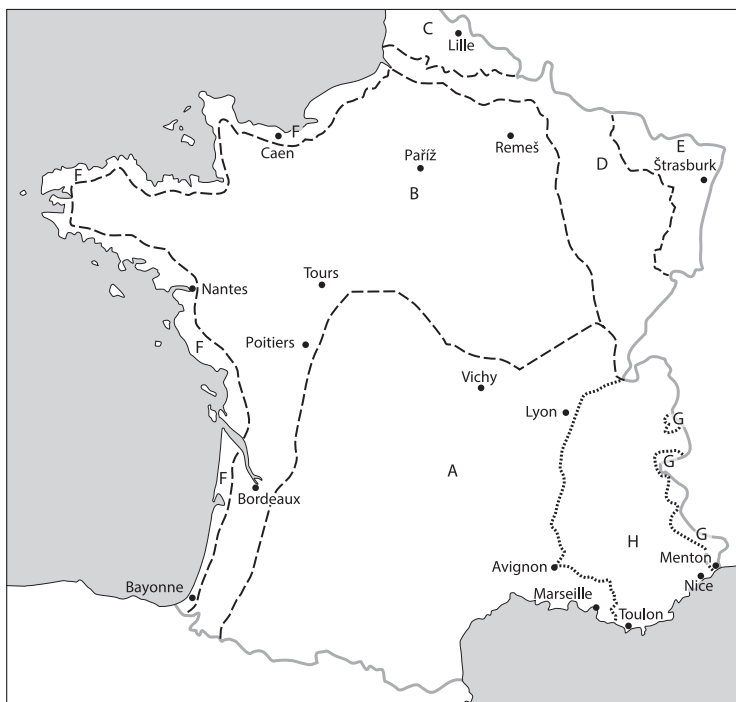
DRUHÁ ČÁST: OSVOBOZENÍ

1944 (červen-prosinec) Paříž oholená	274
1945 Paříž se vrací do života	296
1946 Paříž se přizpůsobuje	338

TŘETÍ ČÁST: OBNOVA

1947 Paříž vypadá nověji	374
1948–1949 Paříž poameričtění	398
Epilog: Paříž v době míru	424
Poznámky	453
Bibliografie	477
Poděkování	489
Seznam fotografií	493
Rejstřík	495

MAPA VÁLEČNÉ FRANCIE

- A** Neokupovaná zóna
- B** Okupovaná zóna
- C** Zóna kontrolovaná německým vojenským velitelstvím v Bruselu
- D** Zóna s omezeným nebo zakázaným přístupem
- E** Alsasko-lotrinská zóna anektovaná Německem
- F** Pobřežní zóna – francouzským občanům zakázaná
- G** Italská zóna (od června 1940 do listopadu 1942)
- H** Italská zóna (po listopadu 1942)

HRDINKY TÉTO KNIHY

Abetzová, Suzanne (zemřela 1958) Narodena ve Francii, manželka Otto Abetze, německého velvyslance vlády ve Vichy.

Alsopová, Susan Mary (1918–2004) Američanka narozená v Římě, do Paříže přijela roku 1945 spolu s manželem – diplomatem, zamilovala se do britského velvyslance Duffa Coopera, kterému tajně porodila dítě.

Arletty (1898–1992) Populární francouzská herečka a zpěvačka proslavená svými vtipnými hláškami, krátce vězněna v roce 1945 kvůli svému válečnému milostnému vztahu s důstojníkem Luftwaffe Hans-Jürgenem Soehringem.

Arpelsová, Hélène (rozená Ostrowska) (1907–2006) Modelka narozená v Monte Carlu ruským rodičům, roku 1933 se provdala za Louise Arpelse a přestěhovala se s ním do New Yorku.

Atkinsová, Vera (1908–2000) Narodena v Rumunsku, vedoucí francouzské sekce Rady pro zvláštní operace (Special Operation Executive – SOE – tato speciální odnož britské zpravodajské služby MI6 byla založená během druhé světové války na popud Winstona Churchilla s cílem provádět na území obsazeném Němci zpravodajskou a sabotážní činnost. Pro tuto činnost cvičila SOE specialisty jak z řad britských občanů, tak z občanů okupovaných zemí – pozn. překl.) se sídlem v Londýně, nikdy nebyla provdána.

Aubracová, Lucie (1912–2007) Katolická učitelka a odbojáčka, provdána za židovského odbojáře Raymonda Samuela Aubraca, pozdějšího ministra vlády, kterému pomáhala zorganizovat odvážný útek.

Belperronová, Suzanne (1900–1983) Vlivná a originální pařížská návrhářka šperků, která v rámci nucené arizace převzala obchod po původním židovském majiteli Bernardu Herzovi.

Berrová, Hélène (1921–1945) Talentovaná studentka Sorbonny, během okupace odmítla utéci, podporovala své rodiče a pomáhala opuštěným dětem, vedla si deník o svých každodenních strastech.

Brettyová, Béatrice (1893–1982) Herečka divadla Comédie-Française, z divadla odešla, aby stála po boku svého milence, politika Georgese Mandela, a jeho dcery Claude.

Brinon, Lisette de (rozená Jeanne Louise Rachel Francková) (1896–1982) Poprvé provdána za židovského bankéře Claude Ullmanna, podruhé za Fernanda, markýze de Brinon, katolického šlechtice a aktivního podpůrce vichistického režimu, který pro Lisette zařídil titul čestné árijky.

Bucherová, Jeanne (1872–1946) Avantgardní majitelka galerie, která podporovala mnoho zakázaných umělců, rozvedená.

Camondo, Béatrice de (později Reinachová) (1894–1944) Narozena do prominentní židovské bankéřské rodiny, konvertovala ke katolické víře, jezdila na koni ve společnosti Němců, byla však spolu se svými dětmi zatčena a zavražděna v Osvětimi.

Carvenová, Marie-Louise (rozená Carmen de Tommaso) (1909–2015) Francouzská módní návrhářka, která v roce 1944 v Paříži založila módní značku Carven pro ženy malého vzrůstu.

Casadesusová, Gisele (1915–2017) Herečka divadla Comédie-Française, do kterého vstoupila jako *pensionnaire* (herečka divadla se stálým platem – pozn. překl.) v roce 1934 a působila v něm i během války, divadlo opustila v roce 1962, nadále hrála ve filmech, v devadesátých letech 20. století se opět vrátila ke kariéře.

Casanova, Danielle (1909–1943) Komunistická organizátorka žen a odbojáčka.

Chanel, Gabrielle „Coco“ (1883–1971) Vlivná francouzská módní návrhářka, která na začátku války zavřela svůj módní salon a strávila válku v hotelu Ritz se svým německým milencem.

Chevillonová, Claire (1907–2011) Učitelka, odbojářka, strávila čtyři měsíce ve vězení v Paříži.

Chevillonová, Vivou (později de Boysson) Hudebnice, sestřenice Claire, za války se podílela na výrobě falešných dokladů.

Childová, Julia (1912–2004) Americká kuchařka a lektorka vaření, objevila pro Ameriku francouzskou kuchyni, když se v roce 1948 s manželem přestěhovala do Paříže.

Churchillová, Odette (rozená Sansomová) (1912–1995) Britská agentka SOE, matka tří dětí, v roce 1943 zatčena ve Francii, tvrdila, že je manželka synovce britského premiéra Petera Churchilla, strávila necelý rok v koncentračním táboře Ravensbrück, odkud byla v roce 1945 nakonec propuštěna, jedna z prvních žen, které získaly britské vyznamenání za statečnost – Jiřího kříž (George Cross).

Colette, Sidonie Gabrielle (1873–1954) Francouzská spisovatelka, během okupace s obavami zůstala v Paříži, přestože byl její židovský manžel Maurice Goudekot jednou zatčen gestapem.

d'Albert-Lake, Virginia (1910–1997) Americká odbojářka působící v Réseau Comète (odbojářská buňka působící v Belgii a ve Francii, která během druhé světové války pomáhala vojákům a sestřeleným pilotům Spojenců vrátit se do Británie – pozn. překl.), vězněna v koncentračním táboře Ravensbrück.

de Beauvoir, Simone (1908–1986) Feministická spisovatelka a dlouhodobá milenka Jeana-Paula Sarrtra.

de Gaulle Anthonzioz, Geneviève (1920–2002) Odbojářka za Défense de la France, vězněna v Ravensbrücku, neteř generála de Gaulla.

de Gaulle, Sylvie (1925–2012) Odbojářka a dcera anglofilního malíře Charlese Geoffa Roy-Dechaumea, provdána za Bernarda de Gaulla, synovce generála.

de Gaulle, Yvonne (1900–1979) Manželka generála Charlese de Gaulla, francouzské veřejnosti široce známá pod jménem Tante Yvonne.

de Wolfe, Elsie (později Mendlová) (1859–1950) Americká interiérová návrhářka a vlivná pařížská hostitelka vyšších kruhů.

Desnosová, Youki (rozená Lucie Badoulová) (1903–1966) Odvážná modelka a múza umělců, provdána za surrealistického básníka a odbojáře Roberta Desnose, který zahynul v koncentračním táboře Terezín.

Diorová, Catherine (1917–2008) Odbojářka, sestra návrháře Christiana Diora, členka polské výzvědné jednotky působící ve Francii, v červenci 1944 zatčena a deportována do koncentračního tábora Ravensbrück.

Dufournierová, Denise (později McAdam Clarková) (1915–1994) Francouzská spisovatelka, advokátka a odbojářka, od roku 1943 vězněna v koncentračním táboře Ravensbrück, autorka prvního popisu života v Ravensbrücku, *La maison des mortes*.

Fabiusová, Odette (rozená Schmollová) (1910–1990) Francouzská židovská odbojářka, jedna z pouhých několika žen, kterým se podařilo uprchnout z Ravensbrücku, milovala vůdce odborů v Marseille a odbojáře Pierra Ferri-Pisaniho.

Ferridayová, Caroline (1902–1990) Americká filantropka a frankofilka, která zasvětila život podpoře židovských žen, obětí nacistických medicínských experimentů v Ravensbrücku.

Flannerová, Janet (1892–1978) Americká spisovatelka a novinářka působící v Paříži od roku 1925 jako dopisovatelka časopisu *New Yorker*.

Fleuryová, Jacqueline (rozená Mariéová) (1923–) Náctiletá odbojářka, spolu se svou matkou vězněna v Ravensbrücku, obě přežily pochod smrti, po válce se stala aktivní členkou a mluvčí Národního sdružení bývalých deportovaných a internovaných členů odboje (*Association nationale des anciennes déportées et internées de la Résistance – ADIR*).

Gilotová, Françoise (1921–) Mladá pařížská malířka, milenka a múza Pabla Picassa (1944–1953), matka jeho dvou dětí Clauda a Palomy.

Gouldová, Florence (rozená Lacazová) (1895–1983) Americká kráska provdaná za bohatého staršího filantropa Franka Jay

Goulda, během války se stala věhlasnou pařížskou hostitelkou Němců.

Haagová, Inga (rozená Abshagenová) (1918–2009) Německá prominentní dáma, novinářka a špiónka, pracovala pro admirála Wilhelma Canarise v Paříži, proti nacistům.

Hardyová, Françoise (1944–) Francouzská zpěvačka a herečka, která se široce proslavila svojí první nahrávkou *Tous les Garçons et les Filles* v roce 1962.

Humbertová, Agnès (1894–1963) Odbojářka působící v odbojářské buňce muzea Musée de l'Homme, rozvedená matka, autorka deníku nazvaného *Résistance*.

Inayat Khan, Noor (Nora Bakerová) (1914–1944) Indická princezna s americkými předky, narozena v Rusku, studovala v Paříži, hudebnice a spisovatelka, stala se agentkou SOE, zavražděna v koncentračním táboře Dachau.

Jacksonová, Charlotte „Toquette“ (1889–1968) Francouzská zdravotní sestra, provdána za Sumnera Jacksona, pomáhala vést Americkou nemocnici v Paříži, odbojářka, přežila pobyt v Ravensbrücku.

Jametová, Fabienne (rozená Georgette Plagie) Majitelka nočního klubu a veřejného domu, která napsala jádrné memoáry zvané *Palace of Sweet Sin* (Palác sladkých hříchů) o době, kdy vedla nechvalně proslulý veřejný dům One Two Two.

Kaminkerová, Simone (později Signoretová) (1921–1995) Francouzská židovská filmová herečka, začala pracovat pro kolaborantský žurnál Jeana Luchaira, napsala autobiografický román *Adieu Volodya*.

Kellyová, Margaret (později Leibovicová) (1910–2004) Irská tanečnice, v Paříži založila taneční skupinu Bluebell Girls, za války ukrývala svého manžela, židovského klavíristu Marcela Leibovice.

Lanvinová, Jeanne (1867–1946) Původně kloboučnice a modistka, zakladatelka francouzského módního salonu Lanvin, její dcera se stala hraběnkou de Polignac.

Lavalová, Josée (později hraběnka de Chambrun) (1911–1992) Jediná dcera vichistického politika Pierra Lavala, provdána za právníka hraběte René de Chambrun, nikdy nevzdala boj za očištění jména svého otce odsouzeného k trestu smrti.

Lawrenceová, Marjorie (1907–1979) Australská sopranistka a známá představitelka Wagnerových postav, rivalka Germaine Lubinové.

Leducová, Violette (1907–1972) Bisexuální spisovatelka, přítelkyně Simone de Beauvoir, která ji podporovala, její otevřená autobiografie byla později adaptována ve film *Violette* (2014).

Leighová, Vera (1903–1944) Kloboučnice a odbojáčka narozená v Leedsu v Británii, studovala v Paříži a stala se britskou agentkou SOE, vysazena padákem ve Francii, v roce 1944 zatčena a popravena v koncentračním táboře Natzweiler-Struthof.

Liwareková, Rosa (později lady Lipworthová) (1933–) Dětská oběť, za války ukrývána a později státní sirotek, nyní filantropka žijící v Londýně.

Londonová, Lise (rozená Ricolová) (1916–2012) Členka ženského komunistického odboje, manželka veterána španělské občanské války Artura Londona.

Lubinová, Germaine (1890–1979) Francouzská dramatická sopranistka, oceňovaná Hitlerem a dalšími nacisty za prezentaci Wagnerových rolí, později potrestána za údajné sympatie s nacisty.

Luchairová, Corinne (1921–1950) Herečka, dcera redaktora vichistických novin Jeana Luchaira, dvakrát provdána, zemřela na tuberkulózu zanechávajíc po sobě sirotka.

Luchairová, Ghita (1904–?) Sestra Jeana Luchaira, provdána za židovského lékaře a spisovatele Théodora Fraenkela.

Maarová, Dora (rozená Henriette Theodora Markovićová) (1907–1997) Zčásti Argentinka, zčásti chorvatská Židovka a francouzská katolička, fotografka, básnířka, umělkyně a od roku 1936 téměř deset let milenka a múza Pabla Picassa.

MacCarthyová, Marie-France (1919–2011) Odbojáčka, dcera anglofilního malíře Charlese Geoffa Roy-Dechaumea, provdána za britského pediatra Dermoda MacCarthyho.

Maurelová, Micheline (1916–2009) Komunistická odbojáčka a učitelka, vězněna v Ravensbrücku, o kterém napsala jednu z prvních knih.

Mesnil-Amarová, Jacqueline (1909–1987) Asimilovaná židovská matka a spisovatelka, autorka díla *Maman, What Are We Called Now?*, později židovská aktivistka pro deportované.

Meynardová, Elisabeth (později dr. Betty Maxwellová) (1921–2013) Pracovala jako tlumočnice pro Welcome Committee v Paříži, kde se seznámila se svým pozdějším manželem Robertem Maxwellem.

Millerová, Lee (později lady Penroseová) (1907–1977) Americká modelka a módní fotografka, žila v Paříži s americkým avantgardním umělcem Man Rayem, později se stala akreditovanou válečnou fotografkou pro časopis *Vogue*.

Mitfordová, Nancy (1904–1973) Anglická spisovatelka, nejstarší ze známých sester Mitfordových, měla dlouhodobý vztah s francouzským politikem Gastonem Palewskim, v roce 1945 se přestěhovala do Paříže.

Morrisová, Violette (1893–1944) Francouzská lesbická atletka, držitelka zlaté a stříbrné medaile z Jeux Olympiques Féminins 1921–1922 (první pravidelné ženské mezinárodní sportovní atletické klání – pozn. překl.), kolaborovala s gestapem poté, co ji francouzští úředníci diskvalifikovali.

Némirovská, Irene (1903–1942) Francouzská spisovatelka původem z Ruska, zahynula v Osvětimi, její nedokončený román *Suite Française*, vydaný v roce 2004, se stal mezinárodním bestsellerem.

Oddonová, Yvonne (1902–1982) Odbojáčka, členka odbojářské buňky působící v Musée de l'Homme.

Pastréová, hraběnka Lily (1891–1974) Francouzská dědička výroby likérů, na svém zámku nedaleko Marseille poskytovala přístřeší mnoha židovským umělcům a muzikantům, po válce spoluzakládala operní festival v Aix-en-Provence.